

Pesticiden en Drenthe

Feiten, hiaten en nodige stappen

Samenvatting

De afgelopen maanden staat de invloed van pesticiden (bestrijdingsmiddelen of gewasbeschermingsmiddelen) op onze leefomgeving in toenemende mate in de belangstelling. Onder andere het gegeven dat de massa en de diversiteit van insecten tot wel 75% is afgenomen, wordt vrijwel wekelijks in de openbare media en in andere publicaties besproken.

Vooraf de snel groeiende bloembollen- en ook lelieteelt en de daarmee gepaard bijna explosief toegenomen pesticide gebruik in Drenthe is reden tot zorg en discussie daarover. In de lelie- en bollen teelt worden veel meer pesticiden gebruikt dan in andere teelten, met daarmee gepaard gaande risico's voor omwonende, insectenbestand en de grond- en waterkwaliteit.

In de rapportage "Pesticiden en Drenthe" wordt een inzicht gegeven in:

1. **Recente ontwikkeling van de land- en tuinbouwbedrijven in Drenthe**

Sinds 2000 is de bollenteelt in Drenthe fors toegenomen. Het areaal verviervoudigde tot bijna 1900 hectare (2017). Van de bollenteelten is de lelieteelt met 1382 hectare veruit het grootst.

2. **Gebruik van pesticiden in verschillende teelten**

Het gebruik van pesticiden is bij lelieteelt aanzienlijk hoger dan bij andere gewassen. In de lelieteelt wordt gemiddeld 125 kg/hectare gebruikt; per hectare 15 keer zo veel als het gemiddelde gebruik.

3. **Gebruik en emissies van pesticiden in Drenthe**

Meer dan de helft van de bodem in Drenthe is kwetsbaar voor uitspoeling van pesticiden en nitraat. Door het gebruik van pesticiden komen deze stoffen onder andere via de regen, uitspoeling, afspoeling en drainage in het milieu. Ook middelen tegen vlooiën bij huisdieren die de stoffen fipronil en imidacloprid bevatten, zijn een risico voor het milieu.

4. **Voorkomen van pesticiden in Drenthe**

In het oppervlaktewater in Drenthe komen gemiddeld 14 verschillende actieve stoffen voor; In gebieden met lelieteelt tot 43 stoffen.

5. **Maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit**

Er zijn in Drenthe verschillende programma's gaande die een verlaging van normoverschrijdingen in het oppervlaktewater nastreven, o.a. "Uitvoeringsprogramma oppervlaktewaterwinning Drentsche Aa (UDPA)" en het programma "Duursaam Glashelder" met als doelgroep glastuinbouwbedrijven.

6. **Risico's - er zijn toch vastgelegde normen?**

De helft van de in het oppervlaktewater voorkomende stoffen zijn geclassificeerd als zeer toxisch voor de gezondheid of het milieu. Vele stoffen kunnen in het oppervlaktewater alleen aangetoond worden indien de milieukwaliteitsnorm flink overschreden wordt. Ook in Drenthe is een dramatische afname van bijv. loopkevers in het Dwingelderveld waargenomen.

3. **Hoe verder en wat kunnen de Provincie en gemeenten in Drenthe doen?**

Er zijn verschillende duurzaamheidsdoelen en subdoelen (SDGs) die juist voor Nederland en ook voor Drenthe relevant zijn, zoals duurzaam waterbeheer, bescherming en herstel van water en terrestrisch gebaseerde ecosystemen of duurzame consumptie en productie. Om deze doelen te bereiken zijn effectievere maatregelen te nemen, zoals:

- Geen toelating /gebruik van stoffen met hoge toxiciteit voor het aquatisch of terrestrisch milieu; Uiteensluiting van pesticiden die in de PAN-lijst als zeer gevaarlijk voor mens en of milieu zijn geclassificeerd, en van stoffen die niet toetsbaar zijn (stoffen waarvan de laboratoria de vastgelegde norm niet kunnen meten).
- Stimulering en realisering van biologische of pesticiden vrije land- en tuinbouw; beperking van pesticiden-intensieve teelten zoals bollenteelt op kwetsbare gronden.
- Stimulering van een brede maatschappelijke verantwoordelijkheid. Succes voor de biologisch (of pesticidenvrij) producerende tuinders en landbouwers is alleen mogelijk als consument, boer, handel en overheid, inclusief waterschappen/water bedrijven hiervoor gezamenlijk de verantwoordelijkheid nemen.

Contact: margriet.mantingh@wecf.org

WECF – Senior Advisor Water and Food Safety

Korte Elisabethstraat 6, 3511 JG Utrecht

www.wecf.org